

2. 9. 2002

ID: 18763

Poškozování cizích práv

Uvedení policejního orgánu v omyl může za určitých okolností znamenat spáchání trestného činu poškozování cizích práv.

Uvedení policejního orgánu v omyl může za určitých okolností znamenat spáchání trestného činu poškozování cizích práv.

(Usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 3 Tdo 175/2002, ze dne 11.6.2002)

Nejvyšší soud České republiky projednal dne 11. června 2002 dovolání podané nejvyšší státní zástupkyní v neprospěch obviněného K. D., proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 5. 3. 2002, sp. zn. 4 To 523/2001, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Třebíči pod sp. zn. 2 T 60/2001, a podle § 265k odst. 1 a § 265l odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 5. 3. 2002, sp. zn. 4 To 523/2001 spolu i se všemi dalšími rozhodnutími na zrušený rozsudek obsahově navazujícími, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Nejvyšší soud České republiky zároveň Krajskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Třebíči ze dne 2. 11. 2001, sp. zn. 2 T 60/2001, byl obviněný K. D. uznán vinným trestným činem poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák. a byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců. Podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák. mu byl výkon uloženého trestu podmíněně odložen na zkušební dobu jednoho roku.

O odvolání podaném obviněným proti výše citovanému rozsudku rozhodoval Krajský soud v Brně. Rozsudkem z 5. 3. 2002, sp. zn. 4 To 523/2001, krajský soud podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodl sám tak, že obviněného K. D. podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby pro skutek, spočívající v tom, že dne 29. 10. 2000 na obvodním oddělení Policie ČR v Třebíči po předchozím zákonném poučení do protokolu o trestním oznámení nepravdivě uvedl, že zjistil odcizení finanční částky ve výši 29 000,- Kč nebo 31 000,- Kč, které měl v peněžence odložené na botníku v chodbě rodinného domku na ulici K. v T., a že ke krádeži došlo v důsledku neuzavření vstupních dveří bývalou manželkou E. D., přičemž šetřením příslušníků obvodního oddělení Policie ČR v Třebíči se prokázalo, že jeho trestní oznámení se nezakládá na pravdě a věc byla dle § 159 odst. 1 tr. ř. odložena, v němž byl spatřován trestný čin poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák. Toto rozhodnutí krajského soudu bylo obviněnému a okresnímu státnímu zástupci doručeno dne 18. 3. 2002.

Ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. podala nejvyšší státní zástupkyně dovolání v neprospěch obviněného K. D. směřující proti výše citovanému rozsudku Krajského soudu v Brně. Uplatněným

dovolacím důvodem je důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy nesprávné právní posouzení skutku. Podle názoru dovolatele úvahy, o které krajský soud opřel svůj rozsudek, nevycházely ze skutkové podstaty trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák., nýbrž vycházely ze skutečnosti, že Policie ČR není právnickou osobou a zákon jí nepřiznává ani způsobilost být účastníkem řízení před soudem. V napadeném rozhodnutí došlo ze strany soudu k záměně v chápání pojmu „jiný“ s pojmy „způsobilost mít práva a povinnosti“ a „způsobilost být účastníkem trestního řízení“. Příčinu nezákonnosti rozsudku krajského soudu je tedy dle nejvyšší státní zástupkyně nutno spatřovat v nesprávném hodnocení postavení Policie ČR jako orgánu činného v trestním řízení. Orgány činné v trestním řízení mají právo na obdržení přesných a pravdivých informací při šetření trestné činnosti. V důsledku nepravdivého trestního oznámení, jež obviněný učinil, orgány policie prováděly zcela zbytečné šetření za účelem zjištění pachatele údajné krádeže finančních prostředků, přičemž v souladu se svým posláním a určením mohly tyto orgány svou činnost provádět jinde. Obviněný K. D. tedy uvedl orgány Policie ČR v omyl a způsobil vážnou újmu na jejich právech tím, že jim znemožnil řádně plnit úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to v rozsahu vymezeném platnými zákony a předpisy. Za zcela nesprávné tedy nejvyšší státní zástupkyně považovala stanovisko Krajského soudu v Brně, jež v podstatě vyjádřil v napadeném rozhodnutí, a to že při výkonu svých pravomocí a plnění úkolů uložených jim státem jsou příslušníci Policie ČR považováni za bezprávné subjekty, neboť své povinnosti mají vykonávat jako příslušníci neexistující právnické osoby. Při akceptaci tohoto názoru by příslušníci Policie ČR nemohli být ani veřejnými činiteli ve smyslu ustanovení § 89 odst. 9 tr. zák. a na druhé straně by ani nemohli být v případě porušení svých povinností postihováni pro trestné činy uvedené v oddílu druhém a třetím, hlavy třetí zvláštní části trestního zákona.

V petitu svého mimořádné opravného prostředku nejvyšší státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 265k odst. 1 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 5. 3. 2002, sp. zn. 4 To 523/2001, a dále aby postupoval podle § 265l odst. 1 tr. ř. a přikázal Krajskému soudu v Brně, aby předmětnou věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda jsou v posuzované věci splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. a zjistil, že dovolání v této věci je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. b) tr. ř., neboť soud rozhodl ve druhém stupni a směřuje proti rozsudku, jímž byl obviněný obžaloby zproštěn. Nejvyšší státní zástupkyně je podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání.

U Okresního soudu v Třebíči byla dne 17. 4. 2001 podána na obviněného K. D. obžaloba pro trestný čin poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák., jehož se měl dopustit tím, že dne 29. 10. 2000 na obvodním oddělení Policie ČR v Třebíči po předchozím zákonném poučení do protokolu o trestním oznámení nepravdivě uvedl, že zjistil odcizení finanční částky ve výši 20 000,- Kč nebo 31 000,- Kč, které měl v peněžence odložené na botníku v chodbě rodinného domku na ulici K. v T., a že ke krádeži došlo v důsledku neuzavření vstupních dveří bývalou manželkou E. D., přičemž šetřením příslušníka OO PČR v Třebíči se prokázalo, že jeho trestní oznámení se nezakládá na pravdě, a věc byla dle § 159 odst. 1 tr. ř. odložena.

Rozsudkem tohoto soudu z 2. 11. 2001, sp. zn. 2 T 60/2001 byl obviněný uznán vinným žalovaným trestným činem pro shora uvedený skutek a byl mu podle § 209 odst. 1 tr. zák. uložen trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák.

podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku.

Proti rozsudku soudu I. stupně podal obviněný odvolání, v němž uvedl, že k odcizení finanční hotovosti skutečně došlo, jeho trestní oznámení tedy nelze považovat za nepravdivé a domáhal se zproštění obžaloby. Krajský soud v Brně projednal odvolání obviněného a rozhodl dne 5. 3. 2002 ve věci rozsudkem tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu v Třebíči, podle § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodl sám tak, že obviněného podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby pro skutek výše citovaný, kvalifikovaný jako trestný čin poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Z odůvodnění rozhodnutí krajského soudu vyplývá, že zásadní pochybení v rozhodnutí soudu I. stupně spatřoval odvolací soud v tom, že v původním řízení nebyla dostatečně objasněna otázka „poškozeného subjektu a poškozených subjektivních práv“. V dalším se Krajský soud v Brně zabýval výkladem znaků skutkové podstaty trestného činu poškozování cizích práv dle § 209 tr. zák., přičemž uzavřel, že podmínkou trestnosti je v dané věci existence konkrétní poškozené osoby, která je nositelem dotčených subjektivních práv a rovněž subjektem jejich trestněprávní ochrany. Orgány činné v trestním řízení nejsou podle jeho názoru právně samostatnými nositeli subjektivních práv, neboť nejsou v právním řádu označeny za samostatnou právnickou osobu. Odvolací soud dále konstatoval, že v dané věci nemohl obviněný porušit právo orgánů činných v trestním řízení, neboť jim náš právní řád takové právo nepřiznává. Tyto argumenty Krajského soudu v Brně jsou však v rozporu s obsahem i smyslem ustanovení § 209 tr. zák.

Ustanovením § 209 tr. zák. jsou chráněna jiná než majetková práva jednotlivce, právnických osob, kolektivních orgánů i státu. Zákonem č. [283/1991](#) Sb. ve znění pozdějších předpisů byl zřízen ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky s názvem Policie České republiky, který plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti a další úkoly v rozsahu a způsobem stanoveným právními předpisy. Policie ČR prostřednictvím svých organizačních složek a jejich členů tedy v rámci vymezeném zákonem zastupuje stát včetně jeho práv i povinností. V trestním řízení jsou mimo jiné v § 158 tr. ř. stanoveny povinnosti policejních orgánů při postupu ve stadiu před zahájením trestního stíhání, avšak z odstavce 3 tohoto ustanovení vyplývají i práva orgánů policie, která mohou uplatnit k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících spáchání trestného činu.

Nelze tedy souhlasit s právním názorem Krajského soudu v Brně, že orgány činné v trestním řízení nejsou nositeli práv. Zcela právně irelevantní je pak otázka právní subjektivity Policie ČR, event. jejich jednotlivých útvarů. Předmětem ochrany, kterou trestní zákon v ustanovení § 209 tr. zák. poskytuje, je nepochybně i tato instituce, zřízená státem, jež k výkonu svých povinností je vybavena pravomocemi, které jí byly v rámci odpovědnosti za plnění úkolů státu svěřeny. Z uvedeného vyplývá, že předmětem útoku trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák. mohou být i orgány policie. (Ani dosavadní soudní praxe nezaznamenala jiný výklad tohoto ustanovení viz např. stanovisko trestního kolegia NS ČSR č. 17/1989, rozhodnutí č. [45/1998](#) Sb. rozh. tr.).

Naplnění obligatorních znaků skutkové podstaty tohoto trestného činu je podmíněno způsobením vážné újmy na právech a podvodné jednání, spočívající v uvedení někoho v omyl nebo využití něčího omylu. Způsobení v á ž n é újmy je vždy třeba zkoumat v konkrétní věci ve vztahu ke konkrétním okolnostem případu. Zejména je nutné posoudit o jaké právo šlo, jaká byla intenzita újmy na tomto právu a jaké následky to mělo pro poškozeného, zda šlo o následek lehce nebo obtížně odstranitelný,

popř. již zcela neodstranitelný. K uvedeným otázkám bude zřejmě zapotřebí v nezbytném rozsahu dokazování doplnit.

Jednání, pro které byla v této věci na obviněného podána obžaloba, zcela jednoznačně mělo znaky podvodného jednání, neboť obviněný uvedl v omyl příslušný policejní orgán tím, že v rozporu se skutečností, oznámil odcizení finanční hotovosti, učinil tak opakovaně i poté, co byl poučen mimo jiné i o odpovědnosti za vědomě nepravdivé údaje, zejména za trestné činy podle §§ 174, 206, 209 a 166 tr. zák. Obviněný tedy jednal podvodným způsobem. Pokud jde o existenci druhého ze znaků skutkové podstaty žalovaného trestného činu (způsobení vážné újmy), není jeho naplnění v dané věci zcela vyloučeno. Na základě trestního oznámení obviněného provedly policejní orgány šetření k objasnění krádeže finanční hotovosti, jež zahrnovalo ohledání místa činu, pořízení fotodokumentace z místa činu a jak vyplývá z usnesení PČR, OO Třebíč z 22. 11. 2000, č. j.: ORTR-853/TR-Tč-2000, byly provedeny i výslechy nejméně čtyř svědků. Oznámení o odcizení finanční hotovosti podal obviněný dne 29. 10. 2000, přičemž shora citované rozhodnutí Policie ČR, OO Třebíč, jímž byla věc podle § 159 odst. 1 tr. ř. odložena, bylo učiněno dne 22. 11. 2000. Po dobu téměř jednoho měsíce tedy orgány policie činily úkony k objasnění a zjištění pachatele údajné krádeže, ačkoli v tomto období mohly plnit jiné jim svěřené úkoly k ochraně společnosti a státu. Za dosud zjištěného skutkového stavu lze tedy reálně uvažovat o způsobení vážné újmy tak, jak předpokládá ustanovení § 209 tr. zák.

Obviněný K. D. žalovaným skutkem uvedl v omyl orgány policie, jejichž práva byla tímto jednáním dotčena a jež požívají ochrany, kterou poskytuje ustanovení trestního zákona v § 209. Námitky nejvyšší státní zástupkyně vyjádřené v podaném dovolání tedy Nejvyšší soud shledal zcela oprávněnými.

Na základě výše uvedeného je třeba konstatovat, že rozhodnutí Krajského soudu v Brně o zproštění obviněného obžaloby v dané věci bylo učiněno v rozporu se zákonem, resp. s hmotným právem, a dovolání nejvyšší státní zástupkyně je proto důvodné podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejvyšší soud tedy podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně včetně dalších obsahově navazujících rozhodnutí a podle § 265l odst. 1 tr. ř. tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Nejvyšší soud tak učinil v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)

- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)